

"שפטים"; "משפט"; "משפט" ⁹⁶, בגימטריא [אלה] עשרים ושלשה ⁹⁷. וכן היו יושבין ⁹⁸ בשלשה מקומות לבית דין ⁹⁹.

[ריג] ¹ יש אדם שנגזר שילדיו ימותו בלא זרע, וימותו כשהן בני י' או יותר, ולמה לא מתו בקוטנם, בני שנה, ולא היה מצטער כל כך? ² - לפי שגלוי לבורא העיתים באיזה זמן יש לו לאדם צער גדול, ונגזר לאדם למות ³ - ומת הבן כדי שיחיה האב או האם; לכך האריכו לבן י' שנים, כדי שיצטער האב צער גדול, ויתכפר בזה ויחיה ⁴.

ואע"פ שפעמים שימות האב והאם לאחר שימות הוולד ⁵, או לאחר שימות האב והאם, ימות הבן ⁶; כי אדם שעשה לחבירו רעה, ומתו שניהם, הנשמה

יש לאדם בנים, ומתים מחמת שלא יודע ולא דקדק בתורה, וכאן מתחילה המקבילה. ולכל הנושא ל"מ מקבילה ואסמכתא בחז"ל, והוא כנראה מ'סוד ה' ליראיו.

2. בשמ"א ב' ל"ג: "וכל מרבית ביתך ימותו אנשים". ופרש"י שם: "ימותו אנשים" - בחורים; אינו דומה אכלו של בחור, לאכלו של תינוק". הרי, שאדם מצטער פחות במיתת בן קטן [ואולי כך גם משמע מפסיקתא רבתי, פכ"ט, דף קל"ז רע"ב: "כשהיה הכומר בא לאחד מהם, אמר לו: העבודה זרה אמרה לי, שאין אתה רוצה להקריב לה מבניך כלום. השיב לו אותו האיש: וכי ברשותי הם? והלא כל אחד ואחד מהם הוא טרוד ועסוק במלאכתו! אלא המתן לי, בן קטן יש לי, והוא בבית הספר, ואין לי הנייה ממנו, לאותו אני מקריב, ומיד היה נוטלו סומקיניו"].

3. כלומר, 'וכשנגזר על האדם למות'.

4. ראה ברכות ה' סע"א-רע"ב: "כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים, וקובר את בניו, מוחלין לו על כל עונותיו".

5. ולדברי רבינו דלעיל מדוע אירע כזאת, הרי במיתת הבן בטלה הגזירה מהאב?

6. שלדבריו, ש'מת הבן כדי שיחיה האב', שבמיתתו מתכפר לאב ובטלה מעליו הגזירה, הא כיצד קורה ש'לאחר שימות האב

שהיה כתוב 'סנהדרים', ואחד מהמעיינים שלא הכיר כתיב זה 'תיקן'. וראה בעה"ט, מהדור' רייניץ, דברים שם, הערה 6.

96. כוונתו לתיבות שמשורש 'שפט', שבשני הפסוקים (דברים י"ח-י"ט): "שפטים ושטרים תתן לך בכל שערך אשר ה' אלקיך נותן לך לשבטיך, ושפטו את העם משפט צדק. לא תטה משפט, לא תכיר פנים, ולא תקח שוחד, כי השוחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים". וראה: מילואים, מאמר נ"ט.

97. 1297 = [הנוסף במוסגר הוא כדי לכוון את החשבון. אך ראה מילואים, שם].

98. הסנהדרין של עשרים ושלשה.

99. ומשום כך נרמזו בגימטריא של שלש תיבות שמשורש 'שפט'. ולגוף הענין, ראה משנה, סנהדרין פ"א מ"ב: "שלשה בתי דינין היו שם: אחד יושב על פתח הר הבית, ואחד יושב על פתח העזרה, ואחד יושב בלשכת הגזית".

1. הענין, עד קרוב לסופו, מובא בשינויים גדולים ושיבושי דפוס בחכמת הנפש, פרק מ"ט, עמ' פ"ד, עיי"ש. ושם הענין מתחיל: "הנפש היא יודעת כל, דכתיב (תהלים קל"ט י"ד): 'ונפשי יודעת מאד'. ואם היתה עוסקת בתורה, היה האדם יודע כל דבר, כי לפעמים